

39
J. J. KRASZEWSKI.

WYBÓR PISM.

ODDZIAŁ VI.

NOWELE, OBRAZKI I FANTAZYE

porządkiem chronologicznym ułożone i wstępem krytycznym poprzedzone

PRZEZ

Piotra Chmielewskiego.

WARSZAWA.

Własność, nakład i druk S. Lewentala.

Nowy-Swiat, Nr. 41.

1890.

A

BIBLIOTEKA
NAJCELNIEJSZYCH UTWORÓW
LITERATURY EUROPEJSKIĘJ.

LITERATURA POLSKA.

WARSZAWA.
NAKŁAD I Druk S. LEWENTALA
(Pod kierunkiem Redakcyi „Kłosów“).
1890.

A

J. J. KRASZEWSKI.

WYBÓR PISM.

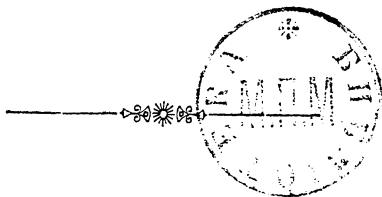
ODDZIAŁ VI.

NOWELE, OBRAZKI I FANTAZYE

porządkiem chronologicznym ułożone i wstępem krytycznym poprzedzone

PRZEZ

Piotra Chmielowskiego.

WARSZAWA.

Własność, nakład i druk S. Lewentala.

Nowy-Swiat, Nr. 41.

1890.

Дозволено Цензурою.
Варшава, 12 Августа 1890 года

WSTĘP.

(Artyzm w powieściach Kraszewskiego.)

Nadużyto już nieraz w przytoczeniach i rozumowaniach znanego aforyzmu Buffona: styl to człowiek, ale gdy się zastanawia nad różnicami dzielącymi jednych autorów od drugih, trudno go raz jeszcze nie powtórzyć. Istotnie myśli, uczucia, stosunki mogą być wspólne wielu znakomitym pisarzom, lecz co im indywidualną, wybitną cechę nadaje, to sposób wyrażenia owych myśli, uczuć i stosunków, to styl i układ w ich dziełach, wynikające z usposobienia przyrodzonego i charakteru wyrobionego w ciągu życia. Wybitny styl jest znamięm wybitnej osobistości pisarskiej.

Temperament jest podstawą, na której rozwijają się wszystkie właściwości i uzdolnienia człowieka, a więc i styl jego, jeżeli posiada talent pisarski. Inaczej tworzą ludzie z temperamentem gwałtownym i namiętnym, inaczej—z łagodnym i spokojnym, inaczej uczuciowi, inaczej refleksyjni.

Kraszewski miał z natury usposobienie nadzwyczaj wrażliwe i drażliwe, ale nie posiadał przytęm namiętności silnych, trwałych, dążących do czynu, do działania na zewnątrz. Wrażliwość jego, skupiając się w duszy, znajdowała ujście prawie wyłącznie tylko w pisaniu, w twórczości literackiej, gdyż nawet nie czyniła go zbyt mownym. Stąd ów „niepohamowany popęd“ pisarski Kraszewskiego, stąd jego nadzwyczajna, prawdziwie fenomenalna płodność, stąd zarazem istotny charakter jego stylu, polegający nie na krasomówczym zapale, tylko na uczuciowo zabarwionej ucinkowości, w której wielka obfitość spostrzeżeń, po większej części luźnych, ściśle w pewne skombinowane wiązki idei nie splecionych, najodpowiedniejszy, najwłaściwszy znaleźć mógł wyraz.

Styl ten składa się z samych niemal zdań krótkich, czasem prawie urwanych, obok siebie zestawionych za pomocą spójników